

[Formanden.]

indkaldte værnepligtiges økonomiske og sociale forhold (af Søgaard m. fl.) og

Karen Thuroe Hansen til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd samt til som stedfortræder at indtræde i socialudvalget.

De pågældende er herefter valgt.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Undervisningsministeren (*Helge Larsen*):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om universiteternes styrelse.*

Da grundloven blev givet i 1849, var det en stiltiende forudsætning, at de anliggender, der hidtil var blevet ordnet uden iagttagelse af den under enevælden sædvanlige lovgivningsform, fortsat skulle reguleres af administrationen. I hvert fald indtil videre

Den nye lovgivningsmagt var nemlig ikke straks efter grundlovens givelse i stand til at overtage arbejdet og ansvaret på alle områder.

Det var imidlertid meningen, at disse områder efterhånden skulle inddrages under lovgivningsmagten således, at administrationens selvstændige fastsættelse af retsregler blev bragt til ophør.

Dette er da også sket. Der er, så vidt jeg ved, kun universiteternes og — med enkelte undtagelser — de højere læreanstalters retsforhold tilbage, som lovgivningsmagten ikke har inddraget under sin virksomhed.

Når man ikke tidligere har ønsket at inddrage disse retsforhold under lovgivningen, hænger det nok sammen med, at universiteterne — eller rettere universitetet — og læreanstalterne også under enevælden havde et vidtgående selvstyre, og at disse institutioner indtil den nyeste tid har gennemgået en langsom og rolig udvikling, som ikke i særlig grad påkaldte offentlighedens interesse. Hertil kommer, at lovgivningsmagten gennem sin bevillingsmyndighed hele tiden har lagt de økonomiske rammer for disse institutioners virksomhed, såvel drifts- som investeringsmæssigt.

Med forelæggelsen af dette lovforslag bringes denne tilstand til ophør — foreløbig for universiteternes vedkommende.

Når regeringen har besluttet at fremlægge dette lovforslag, har det flere årsager.

Som det fremgår af bemærkningerne, har der været rent formelle grunde til dette, nemlig løfteparagraffen i loven om oprettelsen af et universitet i Odense, hvorefter dette universitets administrative forhold skal fastlægges ved lov, og beslutningen om at søge Århus universitet omdannet til statsuniversitet.

Den væsentlige grund er imidlertid den rivende udvikling, som har præget universiteterne i den sidste halve snes år. Antallet af studerende er flerdoblet, og det samme gælder universitetslærernes antal. Denne situation har ændret universiteternes stilling totalt. Fra at være institutioner, som kun blev søgt af en meget lille del af ungdommen, og hvor professorerne udgjorde en væsentlig del af lærerstaben, er de nu blevet institutioner, der betragtes som et væsentligt og sidste led af det samlede uddannelsessystem for et stort antal unge. Disse unge ønsker både medindflydelse på og medansvar for deres egen uddannelse.

Professorerne er kommet til at udgøre en stadig mindre del af den samlede lærerstab, der efterhånden omfatter mange andre lærere, der både inden for undervisningen og forskningen udfører et højt kvalificeret arbejde. Disse andre lærere føler, at dette arbejde berettiger dem til også at deltage i ledelsen af den institution, de arbejder ved, således som professorerne altid har gjort det.

Når de højere uddannelser udgør et stadig væsentligere led i det samlede uddannelsessystem, når antallet af højere uddannelsesinstitutioner bliver større — jeg kan her blot henvise til det før jul fremsatte lovforslag om nye universitetscentre — og når ønskerne fra de lærere, som ikke er professorer, og de studerende om medindflydelse og medansvar møder udbredt forståelse, er det rimeligt, at lovgivningsmagten nu slår visse principper fast.

Man kan spørge, hvorfor det foreliggende lovforslag kun omfatter universiteterne og ikke har taget de højere læreanstalter med. Hertil vil jeg gerne sige, at forholdene ved de højere uddannelsesinstitutioner er meget forskellige. Nogle dækker kun én uddannelse som f. eks. tandlægehøjskolerne og Danmarks farmaceutiske højskole, medens